

DE LA

Real Academia de Buenas Letras

— DE BARCELONA —

— 8 —

OCTUBRE Á DICIEMBRE DE 1916

— 8 —

**UN DOCUMENT DE LA MORERÍA DE VALENCIA
EN L'ANY 1408**

En l'Arxiu Municipal de Cervera (1) es conserva un document, probablement desviat d'algún antich fons notarial y del qual és difícil saber la procedencia exacta, perquè no sembla relacionat ab la documentació dels arxius de Cervera ni es refereix a res de la població, sinó solament a Valencia.

L'interès principal d'aquest document està en la seguida de noms personals aràbics que'ns dóna al descriure un consell tingut en la Morería de la ciutat de Valencia per manament del honorable en Guillem Ferrer, regent la Tresoreria reyal.

Consta d'un full de paper escrit per abdués cares y en diverses direccions, com si fos un borrador notarial que no hagués pres encara sa redacció definitiva.

Comença l'esmentat document ab la llista, escrita a tres columnes, dels sarrahins assistents al consell del día 8 de desembre. Procurarem transcriure fidelment els noms; hem d'advertir, però, que com les lletres *c* y *t* axí com la *n*, *u* y *v* de l'interior dels mots presenten idèntica forma, podriem en algún cas apartarnos lleument de la lectura correcta. No hem gosat posar en aquesta llista, ni en la que copiarem més avant, altres lletres majúscules que les del original.

«Abdalla çaforti

Brafim xupio

Ali barràmoni

Ali xupio

Ali maruán

Junez fill de abdalla Junez

Juce. abencorciy

Ament barramoni

Çaet array

Abraham anatyar

Mahomat anatyar

Cahac famiz

(1) Plech: *Jueus y Serrahins*.

Abdalla alescandell	Mahomat adell
Ament çohori	Juce de guare
Abdalla faliz	Çulaym abenitall
Mahomat arrami	Acen benxoha
Zahit gambraçan	Mahoma araçaçan
Abrafim atortoxi	Abdalla benzeyt
Çahat adell	Çaat hemez
Ali benceranit	Faratg bencelim
Juniz fill de mahoma juniz	Abrahim bençohayt
Çahat geme	Amet arrequilli (?)
Fat xoborbi	Moferritz tintorer
Vzey bellito	Jucef hiouiz
Çaat ahomar	Mahomat abdon»

Segueix després el següent text en llatí:

«Die .VIII. mensis decembris año a natiuitate Domini M^oCCCC^oVIII^o venerabilis Guillelmus Fferrari, regens Thesaurariam domini Regis, mandauit dictis sarracenis congregatis ad consilium in quadam domo morarie ciuitatis Valencie quatenus hinc ad crastinam diem horam terciarum reddant sibi responsum de illo pro quo nunc congregati existunt omnes supradicti sic congregati in dicta domo uel in mezquita dicte morarie sub pena mille florenorum auri erario domini Regis aplicandorum z ab eis z eorum bonis irremissibiliter habendorum z exhigendorum. Et predicta iussit scribi et si necessarium fuerit sibi fieri publicum instrumentum. Et dicti sarraceni dixerunt quod non consentiebant in dicta pena z quod facerent quod deberent. Et dictus venerabilis regens perseuerauit in predicto mandato penali prout supra; presentibus pro testes Gabriele de Vallmoll, portario domini Regis, honorabile Berengario Marci de Thessaureria dicti domini Regis z Berengario Marci juniore ac Ffrancisco Çabater ciuitatis Valencie.»

Al peu de la plana, després d'un bon espay dextat en blanch, es llegeix: «Berengarius Marci menor, Ffranciscus Çabater».

En la segona plana es troba altra vegada la redacció llatina ab una notificació del oficial reyal prohibint als adelantats dels sarrahins reunir consell sens sa llicencia.

«Die .X. dicti mensis decembris.

Venerabilis Guillelmus Fferrari, regens Thesaurariam domini Regis, constitutus personaliter in domo de Jucef Xupio, sarraceni Valencie, mandauit Abrafim Xupio, Brafim Marua z Abdalla Sufori, sarracenis, adelantati sarracenorum ciuitatis Valencie, ibidem presentibus, quatenus sine ipsius licencia non congregent consilium dicte Aljame sub pena Mille florenorum auri erario dicti domini Regis aplicandorum. Item

mandauit sub dicta pena Juceff Abencorax, sindaco dictorum sarracenorum, quatenus firmet.

Presentibus pro testes discretis Michaeli de Camanyes, notario Valencie ⁊ Francisco de Perarossa, portario.»

En la metexa plana, però començant per l'altre cap, es troba una nova llista de sarrahins ab data del día 12 del meteix mes. Els dos primers són dits adelantats, com en el text llatí del día 10. Aquesta segona llista repeteix bona part dels noms de la primera, no obstant, ben sovint ab ortografia cambiada, ço que'ns fa veure la dificultat que's trobava al trelladar els noms aràbics en nostra lletra, y la consegüent dubitació ortogràfica.

«Die XII.^a dicti mensis decembris

Abrafim maruha	} adelantati	Farag bencelim
Abdalla çafari		Ali barramoni
Ali xupio		Abdalla azcandal
Juceff bencorax		Azmet barramoni
Azmet abenrauha		Façen benixoha
Brahim adnacgar		Fat xogorbi
Çahit arrahi		Moferritg tintorer
Çahat criuilleni		Zeit gambraçan
Mafumat criuilleni		Juceff cordino (?)
Ali abixerni		Juniz aben juniz»
Abrafim tortossi		

No'ns diu l'anterior document quina era la resposta que l'oficial reyal demanava als sarrahins de Valencia, però sembla adivinarse, entre mig de les frases formulistes, una marcada duresa. Altrament, els sarrahins trobaven en les Corts una defensa valiosa, fins en temps posteriors, tal com ho veiem en la Cort de Barcelona del any 1504, la qual amparà als sarrahins contra els intents d'expelirlos que s'atribuïen al rey Ferràn, perquè «seria gran dany e destruccio dels Barons e altres parts ahon dits Moros estan poblats, e dels quals nos pot seguir al stat de Vostra Majestat, ne al dit Principat dany algu...» (1)

A. DURÀN Y SANPERE

(1) *Constitucions y altres Drets*, lib. I, tit. XI (ed. de 1704).